

službi. Rajnega Konrada, ki je bil vrl narodnjak in zelo nadarjen, je vse rado imelo.

Prišla je žalostna vest k Sv. Jakobu v Slov. gor., da je umrl v Taškentu v ruskem vjetništvu Ciril Donko. Bil je že od začetka v vojski. V bitki pri Grodeku je bil ranjen. Ko je odhajal z dopusta zopet na fronto, se je zelo težko ločil od sestre in staršev. Bil je zelo priden fant; priljubljen pri sosedah in znaneih. Umrl je v najlepšem cvetu svoje mladosti. V vjetništvo je prišel dne 25. marca 1915. Rajni je bil zvest naročnik „Slovenskega Gospodarja.“ Rajni je bil vzor pridnega slovenskega mladeniča, up in nada staršev. Mirno spavaj, drag naš Ciril, v neznanu tuji nam zemlji, dokler se ne snidemo nad zvezdami!

Pretrsljiva in nepričakovano žalostna novica je zadela Marinšekovo hišo in celo rodbino. Naslednik — sin in brat Ferdinand je nagle smrti zapustil to nemirno in solzno dolino. Bil je najljubši in najdražji zaklad njihovega imetja. V najlepši dobi svojega življenja se je moral darovati na oltar domovine. Kakor da bi bil slutil svojo smrt, je še pred par dnevi pisмено prosil svoje starše in sestre odpuščanja vseh svojih slabosti in ob enem tudi sporočil, da če bo po božji volji, bo doma obhajal pri svojih ljubih domačih vstajenje našega Gospoda, a želja mu ni bila uslišana; moral se je preseliti v večnost. Bil je vrl in šaljiv mladenič, delavnega in poštenega značaja.

V Lvovu je umrl v vojaški bolnišnici Janoš Gelt, čombranec iz Male Polane v Prekmurju. Tako je sporočil domačim tamošnji vojni kurat. Bil je spoštovan in pobožen mož.

Vsem padlim slovenskim žrtvam naj bo Bog milostljiv Sodnik!

Novi vojni minister.

Cesar je namesto odstopivšega generala Kroatina imenoval za skupnega vojnega ministra, pehotnega generala Rudolfa Stöger-Steiner pl. Steinstätten.

Novi minister je rojen l 1861 v Perneggu na Srednjem Stajerskem. Slovi kot strokovnjak v vojaško-strelski vedi in kot dober vojskovodja. „Slovenec“ dopisnik iz Bohinjske Bistrice piše o njem tako: „Nenadoma nas je dne 12. t. m. doletela vest, da je naš korni poveljnik, general infanterije Rudolf Stöger-Steiner pl. Steinstätten, imenovan vojnim ministrom... On je bil branitelj tolminskega okraja v težkih dneh in njegovo ime ostane z velikimi črkami zapisano v zlati knjigi soških junakov.“

Njegovo ime ostane ohranjeno med našim ljudstvom pa tudi zlasti zaradi njegove velike naklonjenosti do našega ubogega in trpečega ljudstva. Pod njim ni bilo nikakih nasilnih izpraznovanj in izganjanja ljudstva; ravnal njemu in njegovi odločni besedi se ima ubogo ljudstvo zahvaliti, da je smelo ostati povsod na svojih domovih in obdelavati polja skoraj do sovražnih jarkov. On ni dovoljeval nikakih trdih in nasilnih rekvizicij, pač pa je v taki izmeri skrbel za prebivalstvo in njegovo prehrano, d vsakdo, kdor pozna naše kraje in razmere, prizna, da se nam je za današnje čase tako dobro godilo, da smo v primeri z drugimi malo čutili grozoto vojske. Še prav posebno skrb in naklonjenost je tzkazoval siromakom in trpinom. Njegova velika skrb je bila tudi obdelava polja.

Ce smo se težko ločili od njega, smo v tej ločitvi videli vsaj tolažbo, da mož, ki je bil do sedaj naš branitelj, postane poslej branitelj in varih cele domovine. Posebna tolažba nam je tudi to, da je naš novi vojni minister spoznal in povdarjal vdanost in zvestobo in domoljubno čustvovanje našega ljudstva. Kakor nam je ob slovesu povedal, je pred kratkim časom Njegovemu Veličanstvu zagotovil to zvesto udanost našega ljudstva; obljubil nam je, da nas ne svojem novem mestu ne bo pozabil, temveč se nas spominjal in za nas skrbel.“

Državni zbor.

Državni zbor bo sklican, menda meseca maja. Ta vest, ki je prišla iz vladnih krogov, je v nemškem političnem taboru napravila velik vtis. Od nemških strank zahtevani „predpogoji“ za delovanje državnega zbora, kakor nemški državni jezik, razdelitev Češke in drugi, se z ozirom na izvanredni zunanjepolitični položaj ne bodo zakonili. Graška „Tagespost“ piše: „Prvi državni smoter je in ostane, da dosežemo časten mir, ohranimo državo kot krepko velesilo in osrečimo vse njene narode. Tej vodilni misli se morajo umakniti vse želje, ki se danes že vsled tega ne dajo uresničiti, ker bi, zagrnjene v absolutistično obliko, sovražnikom miru, četverosporzumu, služile kot dobrodošlo orožje, da se onemogoči mir z novo demokratično Rusijo in tako tudi splešni mir.“

Casnikarska poročila omenjajo o sklicanju državnega zbora: Dne 14. t. m. je bil od cesarja sprejet delavski minister, rodoin in po mišljenju Čeh. Dne 15. je bil sprejet ministrski predsednik grof Klam-Martinič. Nato je imel daljši razgovor z zunanjim ministrom grofom Černinom. Dne 16. t. m. je bil že ministrski svet, v katerem se je sklepalo o

sklicanju državnega zbora. Najbrž bo sklican za drugo polovico maja. Sklicanje se bo kmalu objavilo. Dogodki začinjnih tednov v svetovni politiki so potisnili mirovno vprašanje mogočno v ospredje. Velikim nalogam naše državne politike v bližnji in daljnji prihodnosti se mora brezpogojno ukloniti tudi naša notranja politika. Za to se je sklenilo, opustiti vsak korak v notranji politiki, ki bi ga odklanjali avstrijski Slovani. Vsa narodnopolitična vprašanja bo ob svojem času reševal državni zbor ustavnim potom.

Nemška ministra odstopila.

Ministrski svet je v ponedeljek, dne 16. aprila, sklenil, da se kmalu skliče avstrijski parlament, ne da bi se prej nasilnim potom izpolnile nemške zahteve o nemškem državnem jeziku in o drugih znanih točkah, ki so jih nemške meščanske stranke določile kot predpogoj za sklicanje državnega zbora. Naši časniki so vedno povdarjali, da je taka nasilna uvedba protiustavna ter da ne more voditi do ureditve notranjepolitičnih razmer. Ukrep ministrskega sveta je dokazal, da je bilo naše naziranje pravilno politično in pravilno avstrijsko. Vlada se je pridružila našemu načelu, da naj o ureditvi notranjih avstrijskih političnih in narodnih razmer določajo avstrijski narodi sami, zbrani po svojih zastopnikih v državnem zboru; absolutistična naredba ne bi dosegla zaželjenega cilja. Tako se je tudi pokazalo, da je bila politika nemških meščanskih strank, zahtevajočih nasilne naredbes v smislu nemškionacionalnih želj, pogrešena. Nemški listi že tudi sami to priznavajo. Graška „Tagespost“ piše v sredo, dne 18. aprila: „Nemški Nacionalverband in krščanski socialci so se pod vodstvom nemških radikalcev oprijeli politike, da se morajo pred sklicanjem parlamenta izvršiti gotovo, splošno znane, nasilne naredbes. Te politike nikakor niso odobraval vsi člani Nacionalverbanda in zlasti delovna skupina je zadnje dni prav odločno nastopila zoper vodstvo nemških radikalcev ter je z ozirom na splošno razpoloženje svojih članov nameravala, da se pravočasno odpove načinu politike, koje nevarnost je od dne do dne bila bolj očitna. Ta način politike je bil pogrešen. To se kaže sedaj, in boljše je, da se napaka prizna, kakor pa da bi vstrajali v njej!“ „Tagespost“ sedaj priznava, kar smo mi vedno trdili, da je namreč politika nemških strank med vojsko bila pod vodstvom vsenemških radikalcev, da torej ni prava avstrijska politika. Sedaj tudi nemški listi sami priznavajo, da je ta politika bila pogrešena ter da smo mi imeli prav. To streznenje so pospešile zunanjepolitične razmere. Želja po miru, ki je zavladala vsepovsodi, je napotila naše zunanje ministrstvo k temu, da se približuje prenovljeni Rusiji, kjer se tudi želja po miru ojačuje in razširja od dne do dne. Takemu približevanju pa bi vsaka notranjepolitična absolutistična naredba delala velike ovire. Ministrski svet se je torej izjavil zoper absolutistične ukrepe, in za brezpogojno sklicanje parlamenta. Posledica tega sklepa je, da sta nemška ministra „za nasilne uredbe“ Baernreither in Urban dala ostavko. Njima je sledil poljski minister Bobrzynski, ki je tudi dal svojo besedo za izvenparlamentarno ureditev galiskih razmer.“

Mir z Rusijo?

Ugodni trenutek za mirovna pogajanja.

Amsterdamski list „Algemeen Handelsblad“ je dne 16. aprila priobčil sledeče: Odkar traja svetovna vojska, še ni bilo ugodnejšega trenutka za mirovna pogajanja na podlagi, ki bi v večji meri zadovoljevala vse vojskujoče se države, kakor ravno se daj, ko je Anglija izgubila tako ogromno število trgovskih ladij in bo imela, kakor kažejo vsa znamenja, letos zelo slabo letino. Iz navedenih razlogov bo Anglija bržčas pristopna za mirovna pogajanja.

Ruski vojaki o miru.

Iz Petrograda se dne 15. aprila poroča: Krog 20. aprila se bo vršil v Minsku na Ruskem velik sestanek zastopnikov vojaštva vseh front, da se posvetujejo o vprašanih glede odnošajev med začasno rusko vlado in med odborom delavstva in vojaštva, nadalje o vprašanju sklicanja ustavočajne skupščine, ter o mirovnih pogojih. Sestanku v Minsku pripisujejo izvanredno veliko važnosti.

Mir z Rusijo — zagotovljen.

Berolinski list „Vossische Zeitung“ piše: Sporazum z Rusijo sedaj ni le mogoč, ampak je tudi za-

gotovljen. Ne smemo s prevelikim podviganjem vzbuhati nezaupanja v ruskih ljudskih množicah. Sedaj se pač ne gre za to, ali se sklene mir eden ali dva meseca prej ali pozneje. Rusko ljudstvo naj mirno prevdari, kje so njegovi interesi, mi lahko mirno čakamo do vspeha njegovega prevdarka.

Sporazum med Rusijo in osrednjimi državami.

Svicarski list „Bund“ meni, da je glede vprašanja, kaj bo z zasedenimi pokrajinami, pričakovati med Rusijo in osrednjimi državami ugodna rešitev teh vprašanj. Kar se tiče Poljske, se zdi, da vlada na obeh straneh isto mnenje, da namreč mora biti Poljska po vojski samostojna. Ruska vlada baje ne namerava Rusko-Poljske več priklopiti Rusiji. Ruska vlada je skorogotovo tudi opustila misel, zasesti Carigrad in se bo zadovoljila s tem, da se Dardanele proglasijo za mednarodno last in da tako dobi Rusija odprto pot v Sredozemsko morje.

Zmedene razmere.

List „Ruskaja Volja“ v temnih barvah opisuje notranje ruske težave. Položaj postaja vedno resnejši, vlada s popolno pravico izjavlja: Domovina je v nevarnosti. Zmeda od spodaj grozi, da prinese najžalostnejše posledice. Delo v petrograjskih tovarnah, ki izdelujejo razne predmete za oskrbo armade, sioji. Delavske množice se niso vrnile k delu, Celo socialistični list „Pravda“ zatrjuje, da delo iz nepoznatih vzrokov počiva. Zmerni list „Rabohaja Gazeta“ se izvanredno resno izjavlja o zmedbi, ki vlada med delavstvom. Neodgovorni agitatorji vodijo ljudske množice po svoji volji. Glasovi: „Vrzite začasno vlado!“ so vedno glasnejši. Delavci se hočejo polastiti tovarn in hočejo upeljati skupno last in stiriurni delovni čas, mesto osemurnega. Ustavodajno skupščino se smatra sedaj kot sovražnico ljudstva. Tudi člani vojaško-delavskega odbora delujejo v tem smislu. Popolnoma neslišno odmeva oklic petrograjskih vojaških čet, ki poziva delavce, naj prenehajo z napadi in se naj zadovoljijo z osemurnim delom. Nova nevarna oba se pričinja. Ozračje je skrajno napeto, vsak čas se lahko izvrši razstrelba. — V Curih je došlo poročilo, da so se v Petrogradu zadnje dni v veliki meri razširjevali letaki proti Angliji.

Carjevo premoženje bodo delili.

Premoženje ruskega carja bo uporabila ruska začasna vlada za delno odplačilo državnega dolga. Z naloženim carjevim denarjem v Angliji bodo odplačevali obveznosti v tujini, dočim bodo vse gradove in carska posestva prodali in skupiček naložili za dobrodelne sklade. Izplačila plač članom carske rodbine znašajo približno 1 milijon rubljev. Te plače ostanejo tudi še v bodoče.

Proti sedanji začasni vladi.

Med ruskim narodom se razširja ta-le oklic: Vrzite vlado, ki hoče sadove z ljudsko krvjo kupljene revolucije uničiti! Zarota angleškega in francoskega kapitala je podkupila ministre Miljukova, Gučkova in sodruge, da se tako nadaljevanje osvajalne vojske zasigura, da se žrtvujejo zopet novi milijoni ruskih delavcev in kmetov, da se tako Gučkovo pridobi Carigrad, francoskim kapitalistom Sirija in angleškim Mezopotamija. Angleški kapital hoče nadaljevati vojsko in hoče tudi poostriti krvavo morijo: raditega podpira Anglija Gučkova in Miljukova, ki sta si po zmagoviti vstaji ljudstva pritegnila moč na-se.

Bliža se mir.

Turinski list je dne 16. aprila priobčil: Velika vojaška podvzetja na francoskem bojišču pomenjajo konec svetovne vojske. Upravičeno je torej mnenje, da začetek za mirovna pogajanja ni več daleč.

Amerika v vojski z Nemčijo.

Izmed južnoameriških držav je te dni stopila na stran Zedinjenih držav tudi Brazilija, ki je dne 16. t. m. prekinila zveze z Nemčijo, ker je nemški P-čela brez svarila potopil braziljski potniški parnik „Parana“ in ni skrbel za to, da bi se bili potniki in mornarji rešili. Brazilija je zavelenila tako vse nemške ladje (20) v Braziliji in je poslala nemškega poslanika nazaj v Evropo. Braziljska vlada se je odločila, da pošlje 200.000 mož na evropsko bojišče proti Nemcem. Proti Nemčiji bodo skoro gotovo nastopili tudi južnoameriški državi Bolivija in Uruguay in pa Costarica. O Mehiki se zatrjuje, da bo ostala nepristranska. Amerika baje hoče poslati v Evropo tekom enega leta 1 milijon mož, drugo leto pa zopet 1 milijon. Potemtakem računajo Amerikanci, da bo vojska se trajala nad 2 leti. Severoameriški predsednik Wilson je izdal dne 16. aprila na Amerikance daljši oklic, v katerem jih navdušuje za sveto vojsko zoper Nemčijo. Wilson poziva Amerikance, naj skrbijo, da se bo pridelalo dovolj živeža, dovolj obleke in surovin, dovolj tovarniških izdelkov in drugega potrebnega gradiva. Vse to morajo Amerikanci deliti s svojimi evropskimi zavetniki, ki stojijo v ljuti borbi z ameriško neprijatel-